

Ефективність інноваційного розвитку

УДК 338.24:330.341.1

ОМЕЛЬЯНЕНКО В. А., кандидат економічних наук, доцент
Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка (Суми, Україна)

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ОСНОВИ КООРДИНАЦІЇ ІННОВАЦІЙНИХ МЕРЕЖ У СТРАТЕГІЧНО ВАЖЛИВИХ СЕКТОРАХ ЕКОНОМІКИ¹

Омельяненко В. А. Концептуальні основи координації інноваційних мереж у стратегічно важливих секторах економіки.

У статті розглянуто основні аспекти трансформації ролі держави у розвитку інноваційної системи. Для досягнення цілей дослідження були використані адаптовані методи прийняття рішень на основі оптимізації показників ефективності, системно-еволюційний підхід та методологія компаративної аналітики для вивчення ролі держави в розвитку інновацій в різні періоди та в розрізі груп країн. Проаналізовано довід США та КНР в зміні пріоритетів державного регулювання процесів в інноваційній системі з метою забезпечення національної конкурентоспроможності. Запропоновано збалансованого розвитку складових «трикутника успіху інновацій» (бізнес-середовище, регуляторне середовище, політика розвитку інноваційного середовища). Розроблено схему реалізації стратегічних макропроектів через координацію інноваційних мереж.

Ключові слова: макропроекти, інноваційні мережі, держава, стратегія, інновації.

Постановка проблеми. Аналіз ролі держави у формуванні та координації політики інноваційного розвитку є одним найбільш актуальних напрямків сучасної економічної науки. В Україні, як і в ряді інших країн, що розвиваються, можна констатувати відсутність системних стратегій інноваційного розвитку, що дозволили б скоординувати дії різних державних структур щодо підтримки та збалансованого розвитку складових «трикутника успіху інновацій» (бізнес-середовище, регуляторне середовище, політика розвитку інноваційного середовища). Зазначений аспект включає також оптимізацію ресурсного забезпечення (максимізацію ефективності використання обмежених ресурсів інноваційного розвитку). Незважаючи на наявність ряду ініціатив та окремих секторальних стратегій, завданням яких саме і є координація дій державних інституцій, не можна не відзначити високий ступінь безсистемності функціонування цих структур, зокрема і на міжгалузевому рівні, а також відсутність у них довгострокових збалансованих планів, що включають динамізм технологічної складової.

Важливість дослідження також підтверджується світовим досвідом «економічних стрибків», який переконливо

доводить, що їх можна здійснити лише шляхом залучення та концентрації значного обсягу ресурсів на пріоритетних напрямках розвитку, визначених спільно державою з бізнесом за активної координаційної ролі держави.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням розвитку національних інноваційних систем й впливу інновацій на економічний та інноваційний розвиток присвячені праці О. Амоші, Л. Антонюк, Ю. Бажала, О. Білоруса, В. Гейця, С. Ілляшенка, А. Мокія, В. Маєвського, П. Перерви, О. Саліхової, Б. Санто, В. Семиноженка, К. Юдаєва, Ю. Яковця та інших.

Водночас в результаті проведеного аналізу можемо відзначити відсутність вітчизняних практико орієнтованих досліджень узгодження інноваційної політики і стратегії координації, що робить дане дослідження актуальним й орієнтованим на реальне наукове і практичне завдання. Вимагає також конкретизації інноваційний аспект системи стратегічного планування і прогнозування у сфері національної безпеки України [1].

В звіті Industrie 4.0 Working Group та аналогічних аналітичних оглядах відзначається, що сучасні стратегії розвитку нових

¹ - Публікація містить результати досліджень, проведених за проектом № 0117U003855 «Інституційно-технологічне проектування інноваційних мереж для системного забезпечення національної безпеки України» та грантом Президента України за конкурсним проектом № 0118U005233 «Формування механізмів стратегічного управління в сфері національної безпеки України на основі системної стійкості інноваційної системи» Державного фонду фундаментальних досліджень

технологій мають ґрунтуватися на зовсім новому підході до виробництва як конгломерату великих промисловців, експертів, економістів та науковців. Відтак постає питання проектування відповідних інноваційних мереж, що будуть формувати синергію взаємодії. У дослідженні [2] підкреслюється актуальність створення механізмів координації, яка обумовлена тим, що тільки здатність створювати внутрішні інновації може вивести країну на якісно інший рівень технологічного й економічного розвитку. Використання ж іноземних технологій не дозволяє розширити власні технологічні можливості країни в області інновацій, а прямі іноземні інвестиції не завжди позитивно впливають на приймаючу сторону.

На основі вивчення досліджень ряду представників західної економічної науки автором дослідження [3, с. 88] був сформульований наступний теоретичний підхід до ролі держави у формуванні та розвитку економіки інновацій: держава має діяти як гнучкий стимулюючий агент, а не як керівник. Згідно нової філософії політики розвитку уряд більше не повинен планувати розвиток стратегічних галузей промисловості, вибираючи конкретні види продукції та продуктові ніші й змушуючи приватні компанії заходити в ці сегменти (стандартна промислова політика). Замість цього держава має сконцентруватися на створенні широкого спектру технологічних можливостей, стимулюванні приватних агентів до роботи в стратегічно важливих технологічно інтенсивних сферах, співробітництву один з одним і з державою.

Експерти ОЕСР та Світового банку у звіті про інноваційну політику [4], опублікованому у 2014 р., обґрунтували, що держава має вести активну дослідницьку та експериментальну діяльність при формуванні й проведенні інноваційної політики. Держава має вчитися прогнозуванню своїх кроків, бути в тісному контакті з недержавними учасниками інноваційної системи. Зволікання у впровадженні таких підходів в умовах формування Індустрії 4.0, що прискорює інноваційні процеси та змінює технологічний ландшафт, є серйозною загрозою національній безпеці через можливість виходу на периферію інноваційного розвитку.

У наших попередніх дослідженнях були розглянуті основи аналітичного підходу в рамках забезпечення національної

безпеки [5] та вибору інноваційних пріоритетів [6], а також формування інноваційних мереж [7].

Яскравим прикладом аналізу нового аспекту ролі держави можна вважати аналітичне дослідження [8], що акцентує увагу на міжнародному суперництві за глобальне лідерство у розвитку штучного інтелекту. Протягом кінця 2017 – початку 2018 рр. близько 20 країн, а також Єврокомісія, оприлюднили стратегії розвитку й використання штучного інтелекту. Кожна з них є унікальною та зосереджується на певному аспекті (аспектах) політики розвитку штучного інтелекту (дослідження, освіта, використання у приватному та громадському секторах, інклюзивність, стандарти та норми, цифрова інфраструктура тощо).

В свою чергу проведений аналіз, зокрема і Методичних рекомендацій щодо складання стратегічних планів підприємствами державного сектору та аналогічних документів, дозволив відзначити відсутність в них елементів технологічного форсайту з обґрунтуванням впливу технологічних трансформацій на економічні процеси.

Метою дослідження є обґрунтування основних інструментів державної участі у координації інноваційних мереж у міжгалузевих високотехнологічних секторах, що стратегічно важливі для національної безпеки, на основі критерію відповідності технологічним змінам.

Для досягнення визначеної мети були визначені такі цілі дослідження: аналіз формування інституційного середовища інновацій на прикладі США та КНР; визначення складових нової ролі держави в умовах сучасних інноваційних трендів; розробка науково-методичних основ реалізації стратегічних макропроектів через координацію інноваційних мереж.

Для досягнення цілей дослідження були використані адаптовані методи прийняття рішень на основі оптимізації показників ефективності та системно-еволюційний підхід та методологія компаративної аналітики для вивчення ролі держави в розвитку інновацій в різні періоди та в розрізі груп країн.

Виклад основного матеріалу дослідження. Національна інноваційна система включає економічні, політичні та соціальні інститути, що впливають на інновації – національну фінансову систему,

господарське законодавство, захист інтелектуальної власності, ринки праці та спеціально створені інститути розвитку. Розуміння факторів еволюції (а відтак і конкурентоздатності) національної інноваційної системи допомагає уряду та економічним агентам виявляти сильні та слабкі сторони системи, і вносити зміни, що підвищують ефективність створення інновацій.

Проаналізуємо формування інституційного середовища інновацій на прикладі США, де роль держави еволюціонує залежно від глобальних інноваційних змін та відповідних економічних та політичних трансформацій.

Розвиток позитивного інноваційного клімату є одним з першочергових політичних напрямків США поряд з стратегічними військово-технічними програмами. Зазначений аспект й став основою стратегій бюджетного фінансування інновацій, оскільки фундаментальні досягнення в області інновацій офіційно визнані основою економічного росту країни. Згідно з дослідженнями, на 1\$, вкладений у дослідження й розробки, приводить до росту ВВП США на \$9 [9].

В середині ХХ ст. зусилля уряду з розвитку інновацій в сфері оборони та космічної техніки були викликані необхідністю реагувати на радянську загрозу, а спроби підтримувати комерційні інновації не керувалися принциповим баченням. На той момент вони не були пов'язані з загальною економічною політикою, що була зосереджена на боротьбі з проблемою безробіття.

Однак вже наприкінці 70-х рр. ХХ ст. у США з'явилася конкуренція в особі Японії та Німеччини. З обранням президента Картера з 1976 р. уряд став розглядати роль інновацій як фактору підвищення конкурентоспроможності. В 1980 р. згідно з законом Стівенсона-Уайдлера кожна лабораторія мала створити спеціальний офіс для виявлення комерційно перспективних технологій та їх трансферу у приватний сектор. У тому ж році був прийнятий закон Бая-Доула, який на думку експертів журналу *The Economist* є найбільш вдалим актом другої половини ХХ ст., а *The Wall Street Journal* включила його до трійки найефективніших заходів розвитку інновацій.

У період президента Обами уряд знову зробив акцент на промислових інноваціях у

зв'язку з конкуренцією з боку КНР. Для цілей розвитку було створено Національну мережу інновацій в області виробництва (*National Network for Manufacturing Innovation*). Метою створення мережі є координація дослідницьких інститутів для комерціалізації промислових технологій через співробітництво з індустріальними компаніями, університетами та федеральними урядовими агентствами. Базою для створення мережі став досвід Товариства Фраунгофера, заснованого в Німеччині у 1949 р. Понад 17 тис. працівників Товариства працюють в 80 наукових організаціях в 40 містах Німеччини, а також філії й представництва в США, Європі та Азії [10].

На сучасному в США розробляються підходи до забезпечення широкого суспільного консенсусу відносно практичних принципів розподілу державних засобів на проведення досліджень і розробок у пріоритетні для національної економіки напрямках, що відповідай логіці інноваційних мереж.

Програми інноваційного розвитку за допомогою технологічних платформ у США реалізуються міністерствами торгівлі, енергетики, оборони, праці, сільського господарства, освіти. Також став практикуватися новий підхід до розвитку інноваційних парків через об'єднання зусиль декількох відомств з формування міжсекторальних кластерів. Наприклад, Адміністрація малого бізнесу, Адміністрація економічного розвитку, Національний інститут стандартів і технологій, Національний науковий фонд, Центр розвитку освіти приєдналися до ініціативи Міністерства енергетики щодо створення енергетичних інноваційних хабів (*energy-innovation hubs*) на базі регіональних кластерів в сфері сонячної та ядерної енергетики, енергоефективних конструкцій.

Аналізуючи вплив держави на інновації вважаємо за доцільне відзначити досвід КНР як країни, що за порівняно короткий період часу здійснила інноваційний стрибок. Зокрема у дослідженні [2] аналізується реформування системи фінансування, механізмів державної підтримки, системи комерціалізації результатів досліджень. В рамках державної політики заохочувалася кооперація військового та цивільного секторів.

Аналізуючи роль держави у розвитку інновацій варто відзначити й певні аспекти, яким досить рідко приділяється увага. Згідно

доповіді секретаріату міністра оборони США Конгресу, для одержання американської засекреченої інформації, об'єктів експортного контролю і технологій КНР використовує розгалужену мережу організацій, багато з яких входять у китайський ВПК.

Пов'язані з КНР компанії та науково-дослідні інститути одержують інформацію через конференції та симпозиуми, законні контракти, спільні комерційні підприємства, партнерства з іноземними компаніями, спільну розробку технологій. Технології, що мають відношення до державної безпеки, та інші технології й матеріали, доступ до яких неможливо одержати комерційним шляхом

або через академічні зв'язки, Китай одержує за допомогою служб розвідки й за рахунок інших протиправних способів, що порушують закони США й правила експортного контролю [11].

На вказаних прикладах США та КНР ми переконливо бачимо роль держави та її еволюцію залежно від інноваційних змін.

На основі аналізу світового досвіду ми визначили нову роль держави у «трикутнику успіху інновацій» (табл. 1), яка полягає у створенні критичної маси інноваційно орієнтованих підприємств малого і середнього бізнесу, які будуть здатні реалізовувати невеликі проекти, що стануть базою для більших.

Таблиця 1

Координаційна роль держави у «трикутнику успіху інновацій»

Складова	Координаційна роль держави	Заходи розвитку мереж
Бізнес-середовище	Рівень розвитку приватного підприємництва. Наявність ринків капіталу для залучення інвестицій, готовність інвесторів до ризиків. Сприйняття інновацій суспільством. Політика держави щодо захисту вітчизняного бізнесу від іноземних конкурентів.	Координація інноваційної інфраструктури, економічна дипломатія, системні стратегії розвитку
Регуляторне середовище	Патентна система, захист інтелектуальної власності. Вимоги до відкриття та діяльності підприємств. Конкуренція в державних закупівлях. Система оподаткування.	Формування мотиваційних механізмів для роботи в стратегічних пріоритетах
Інноваційне середовище	Підтримка розробок у певних галузях. Гранти та інвестиції від уряду. Оптимізація процесу запуску високотехнологічних підприємств. Розвиток наукового співтовариства, мережі університетів, акселераторів тощо.	Розвиток інфраструктури інноваційних комунікацій та селекція форматів груп (мереж) розвитку

Джерело: розраховано автором

Координаційна роль держави критично важлива для проектування розвитку інноваційних мереж у міжгалузевих високотехнологічних секторах, що забезпечують національну безпеку.

Проектування інноваційно-інституційних траєкторій ми пропонуємо розглядати як методологію управління інноваційними розвитком через координацію мереж співробітництва різних економічних агентів в рамках мереж за активної ролі держави. Виходячи з цього необхідно розробити органічну модель координації інноваційного розвитку, що базується на адаптації інституціональних моделей і траєкторій інноваційного розвитку до технологічної специфіки пріоритетних сфер.

У якості інструмента координації й структурної перебудови економіки на основі сучасного досвіду США та КНР ми пропонуємо розглядати стратегічні макропроекти, що забезпечують підвищення конкурентоспроможності й спрямовані на забезпечення ефективності використання стратегічних ресурсів розвитку. В умовах

успішної координації ці проекти мають не тільки секторальну, але й макроекономічну значимість.

На рис. 1 показана схема реалізації гнучких мереж виробничо-технологічної кооперації для реалізації стратегічних макропроектів.

Відповідно стратегічні макропроекти пропонуємо розглядати як міждисциплінарні точки формування нових компетенцій, у яких формується інтелектуальний простір та мережа потоків знань (їх появу можна вважати новим рівнем розвитку складних економічних систем). Ці потоки виконують функцію координації та коректування технологічних й організаційних пріоритетів.

Запропонована схема об'єднує інституційні та технологічні фактори в рамках стратегічно важливих проектів. Даний підхід може бути використаний й для розвитку високотехнологічних сфер подвійного призначення.

Висновки та перспективи подальших досліджень. В статті на основі проведеного аналізу досвіду США та КНР запропоновані

елементи інструментарію координації інноваційних процесів, що спрямовані на вирішення проблеми технологічного

відставання України від промислово розвинених країн, які вступають у новий технологічний уклад.

Рис. 1. Схема реалізації стратегічних макропроектів через координацію інноваційних мереж (фрагмент)

Джерело: розраховано автором

Розроблена схема реалізації стратегічних макропроектів спрямована на підвищення рівня залучення вітчизняних підприємств у світові технологічні ланцюжки, кооперацію та мережеву взаємодію з партнерами, а також уваги бізнесу та органів влади до розвитку співробітництва в сфері інновацій. Впровадження розроблених пропозицій

протидіятиме деформації вітчизняного науково-технологічного потенціалу через формування попиту на інновації. В подальших дослідженнях необхідно розробити науково-методичні основи формування стратегічного розвитку інноваційних мереж для конкретних секторів економіки.

Література.

1. Резнікова О.О. Формування системи стратегічного планування і прогнозування у сфері національної безпеки України. Аналітична записка [Електронний ресурс] / О. О. Резнікова, В. Ю. Цюкало. – К.: НІСД, 2015. – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/articles/1847/>
2. Ланьшина Т. А. Роль США в розвитку національної інноваційної системи Китаю / Т. А. Ланьшина // США. Канада: економіка, політика, культура. – 2014. – № 8. – С. 65–80.
3. Марьясис Д. А. Государство и инновации: опыт Израиля / Д. А. Марьясис // Инновации. – 2016. – № 7. – С. 87–95.
4. Making Innovations Policy Work. Learning From Experimentation / [Duts M., Kuznetsov Y., Lasagabaster E., Pilat D. (ed.)]. – OECD and World Bank. – 2014. – pp. 1–17. Access mode:

http://www.keepeek.com/Digital-Asset-Management/oecd/science-and-technology/making-innovation-policy-work_9789264185739-en#page18.

5. **Омельяненко В. А.** Концептуальні основи аналітики інноваційного компоненту національної безпеки / **В. А. Омельяненко** // Економічний форум. – 2017. – № 4. – С. 38–43.

6. **Prokopenko O.** Priority Selection Within National Innovation Strategy in Global Context / **O. Prokopenko, V. Omelyanenko** // *Economics and Business*. – 2017. – Vol. 30, Iss. 2. – pp. 5–18.

7. **Крупуну І. В.** International innovation networks as new stage of innovation development / **І. В. Крупуну, В. А. Омеляненко, Н. О. Вернудуб** // *Economic Processes Management*. – 2015. – № 1. – Access mode: http://epm.fem.sumdu.edu.ua/download/2015_1/2015_1_17.pdf

8. **Даттон Т.** Будуючи «Матрицю». Національні стратегії з розвитку штучного інтелекту [Електронний ресурс] / **Т. Даттон** // [Texty.org.ua](http://texty.org.ua). – 20.07.2018. – Режим доступу: http://texty.org.ua/pg/article/newsmaker/read/86598/Budujuchy_Matrycu_Nacionalni_strategiji_z_rozvytku_shtuchnogo?a_srt=1

9. Зарубежный опыт построения инновационной инфраструктуры (на примере США) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://foykes.com/zarubezhnyj-opyt-postroeniya-innovatsionnoj-infrastruktury-na-primere-ssha/>

10. Национальная инновационная система США [Електронний ресурс]. – 2017. – Режим доступу: <https://habr.com/post/405577/>

11. **Office of the Secretary of Defense.** Military and Security Developments Involving the People's Republic of China 2013, Annual Report to Congress. – 83 p.

References.

1. **Reznikova O. O., Cjukalo V. Ju.** (2015). Formuvannia systemy strategichnogo planuvannia i prognozuvannia u sferi nacionalnoi bezpeky Ukrainy. *Analitychna zapyska [Formation of the system of strategic planning and forecasting in the sphere of national security of Ukraine. Analytical note]*. Kyiv: NISR. Retrieved from <http://www.niss.gov.ua/articles/1847/> [in Ukrainian].

2. **Lanshina T. A.** (2014). Rol SShA v razvitii nacionalnoj innovacionnoj sistemy Kitaia [US role in the development of China's national innovation system]. *SShA. Kanada: ekonomika, politika, kultura – USA. Canada: Economics, Politics, Culture*, 8, pp. 65-80 [in Russian].

3. **Maryaris D. A.** (2016). Gosudarstvo i innovacii: opyt Izrailia [State and innovation: experience of Israel]. *Innovatsii – Innovations*, 7, pp. 87-95 [in Russian].

4. **Duts M., Kuznetsov Y., Lasagabaster E., Pilat D.** (Ed.). *Making Innovations Policy Work. Learning From Experimentation*. OECD and World Bank. April 2014. pp. 1-17. Retrieved from http://www.keepeek.com/Digital-Asset-Management/oecd/science-and-technology/making-innovation-policy-work_9789264185739-en#page18 [in English].

5. **Omelyanenko V. A.** (2017). Konceptualni osnovy analytyky innovacijnogo komponentu nacionalnoi bezpeky [Conceptual foundations of analytics of the innovative component of national security]. *Ekonomichnyj forum – Economic Forum*, № 4, pp. 38–43 [in Ukrainian].

6. **Prokopenko O., Omelyanenko V.** (2017). Priority Selection Within National Innovation Strategy in Global Context. *Economics and Business*, Vol. 30, Iss. 2, pp. 5–18 [in English].

7. **Крупуну І. В., Омеляненко В. А., Вернудуб Н. О.** (2015). International innovation networks as new stage of innovation development. *Economic Processes Management*, 1. Retrieved from: http://epm.fem.sumdu.edu.ua/download/2015_1/2015_1_17.pdf [in English].

8. **Datton T.** (2018). Buduyuchy` «Matry`cyu». Nacional`ni strategiyi z rozvy`tku shtuchnogo intelektu [Building the «Matrix». National strategies for the development of artificial intelligence]. *Texty.org.ua*. Retrieved from http://texty.org.ua/pg/article/newsmaker/read/86598/Budujuchy_Matrycu_Nacionalni_strategiji_z_rozvytku_shtuchnogo?a_srt=1 [in Ukrainian].

9. Zarubezhnyj opyt postroeniia innovacionnoj infrastruktury (na primere SShA) [Foreign experience in building an innovative infrastructure (using the example of the United States)]. *foykes.com*. Retrieved from <http://foykes.com/zarubezhnyj-opyt-postroeniya-innovatsionnoj-infrastruktury-na-primere-ssha/> [in Russian].

10. Nacionalnaia innovacionnaia sistema SShA [National Innovation System of USA]. 2017. *habr.com*. Retrieved from <https://habr.com/post/405577/> [in Russian].

11. Office of the Secretary of Defense (2013). *Military and Security Developments Involving the People's Republic of China 2013, Annual Report to Congress*. 83 p. [in English].

Аннотация.

Омельяненко В. А. Концептуальные основы координации инновационных сетей в стратегически важных секторах экономики

В статті розглянуті основні аспекти трансформації ролі держави в розвитку інноваційної системи. Для досягнення цілей дослідження були використані адаптовані методи прийняття рішень на основі оптимізації показателів ефективності, системно-еволюційний підхід і методологія компаративної аналітики для вивчення ролі держави в розвитку інновацій в різні періоди і в разрізі груп країн. Проаналізовано досвід США і КНР в зміні пріоритетів державного регулювання процесів в інноваційній системі з метою забезпечення національної конкурентоспроможності. Предложено напрямки збалансованого розвитку складових «трикутника успіху інновацій» (бізнес-середовище, регуляторне середовище, політика розвитку інноваційного середовища). Розроблено схему реалізації стратегічних макропроектів через координацію інноваційних мереж.

Ключові слова: макропроекти, інноваційні мережі, держава, стратегія, інновації.

Abstract.

Omelyanenko V. A. Conceptual bases of innovation networks coordination in strategically important sectors of economy.

The article deals with the main aspects of transformation of state role in the development of innovation system. To achieve the objectives of the study adapted decision-making methods on the basis of optimizing performance indicators, system-evolutionary approach and comparative analytics methodology for studying the role of the state in innovations development in different periods and in the context of groups of countries were used. The experience of USA and PRC in changing the priorities of state regulation of processes in the innovation system with the aim of ensuring national competitiveness is analyzed. The directions of the balanced development of the components the «triangle of innovation success» (business environment, regulatory environment, policy of innovation environment development) are suggested. A scheme for implementing strategic macro-projects through the coordination of innovation networks has been developed.

Keywords: macro projects, innovation networks, state, strategy, innovations.

Стаття надійшла до редакції 08.06.2018 р.

Бібліографічний опис статті:

Омельяненко В. А. Концептуальні основи координації інноваційних мереж у стратегічно важливих секторах економіки / В. А. Омельяненко // Актуальні проблеми інноваційної економіки. – 2018. – № 3. – С. 68-74.

Omelyanenko V. A. Conceptual bases of innovation networks coordination in strategically important sectors of economy. Actual problems of innovative economy, No 3, pp. 68-74.

УДК 330.341.1

ОНЕГІНА В. М., доктор економічних наук, професор,
ВІТКОВСЬКИЙ Ю. П., кандидат економічних наук,
КРАВЧЕНКО Ю. М., кандидат економічних наук,

Харківський національний технічний університет сільського господарства імені Петра Василенка

ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ У СТРАТЕГІЧНОМУ УПРАВЛІННІ ІННОВАЦІЙНИМ РОЗВИТКОМ

Онегіна В. М., Вітковський Ю. П., Кравченко Ю. М. Фінансове забезпечення у стратегічному управлінні інноваційним розвитком.

Метою статті стало визначення відповідності фактичного фінансування наукових та науково-технічних розробок в Україні передбаченому законодавством, а також виявлення взаємозв'язків між обсягами фінансування наукових досліджень і розробок та обсягами ВВП, сільськогосподарського виробництва. Були використані такі методи: аналіз, синтез, індукція, дедукція, порівняння, індексний, кореляційний аналіз. Встановлено, що рівень фінансування інноваційної сфери в Україні є не лише катастрофічно низьким, а й менше за законодавчо затверджений. Розрахунки засвідчили тісний прямий взаємозв'язок між індексами реального ВВП та індексами реальних витрат на фінансування наукових досліджень та розробок як за рахунок усіх джерел фінансування, так і за рахунок коштів бюджету в Україні у 2013 – 2018 рр.; та відсутність зв'язку між витратами на наукові дослідження і розробки та обсягами виробництва в сільському господарстві. Такий низький рівень фінансування інновацій створює загрози інноваційному потенціалу національної економіки, її аграрного виробництва.

Ключові слова: інноваційний розвиток, інноваційний потенціал, фінансування, стратегічне управління, сільське господарство.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Світовий досвід розбудови механізмів фінансового забезпечення

інноваційного розвитку в економіках ринкового типу, науковці доводять ефективність сумісних зусиль суспільства, як